

תמיד נשחט פרק חמישי פסחים

ס.

עין משפט נר מצוה

בז א מיי פק ט"ו
מהלכות פסולי
מוקדשין הלכה א:
י"ב מ"ב שם הלכה י:

א) לעיל נג: וש"נ,
ב) לקמן פ"ג, א) [ספ],
ג) שם:
ד) ויקרא א',

רבינו הגנאל

ת"ש הפסח ששחטו שלא לשמו קבל והלך וזרק שלא לשמו או לשמו ושלא לשמו כו' היכי דמי אי נימא בעבודה אחת דיקתני למה ליה עדי דמחשב שלא לשמו כבוליה מקמייתא אפסל ליה לומר רשאי אלא לאו הכי קתני הפסח ששחטו שלא לשמו או ששחטו לשמו וקבל דמו שלא לשמו או ששחטו וקבל דמו לשמו כו' דהוה ליה שתי עבודות אחת לשמו ואחת שלא לשמו. אי הכי אימא סיפא או לשמו ושלא לשמו ה"ד אי נימא בשתי עבודות היינו רשאי למה ליה למתני ליה תרי וימינו. אלא לאו בעבודה אחת שחטו לשם פסח ושחטו לשמו וקבל דמו ויסי הוא דאמר אף בגמרי דבריו אדם מתפסל לפיכך חייב פסול. אבל לר' מאיר בהחלת דבריו מתפסל וכשר. ודחינו לא לעולם כולה מתני' בשתי עבודות וישא כגון דשחטו ומחשב בשחיטה לשמו ומחשב שלא לשמו בקבלה וכן בהולכה וכן בזריקה. שימא כגון דאמר בשחיטה היינו שחטו לשם פסח לזרק דמו שחטו שחט ארבע לשם שלמים. ושמיטין מינה דמחשבין מעבודה לעבודה והיינו בעיני דרב פפא ה' א' פ' אשט. ת"ש פ' שלא לשמו ולשמו פסול האי מאי אי אמרת מתני' בשתי עבודות היא ומחשב באחת שלא לשמו ובאחרת לשמו, היינו רישא דרישא והיא תחלת משנתו דאמרין דברי הכל פסול, אי דקאי בעבודה ומחשב בעבודה אחת היינו רישא. אלא לעולם בעבודה אחת, ומדיסיפא, שלא לשמו בעבודה אחת, כן רישא לשמו ושלא לשמו בעבודה אחת ובעיני דרב פפא קיימא. ודחינו לא לעולם בשתי עבודות ודין הוא כו'. ת"ש לאוכליו שלא לאוכליו ושחטו לאוכליו ושלא לאוכליו וכו'. רישא דמי אי נימא בשתי עבודות כגון שחטו לאוכליו וזרק דמו לשמו שלא לאוכליו טעמא דחשיב בוריקה ולפיכך הוא כשר דאין מחשבת אוכלין בוריקה דהוה נמנין ומשחבין את ירדוהו עדי שישחט כו'. ואוקימנא מחלוקת לימשך אבל לימנות דבני הכל עדי שישחטו שחטו במחשבת נפשות תכוסו על השם והיה לשחטו על גומיון בו הוא אלו שחטו לאוכליו ושלא לאוכליו פסול, והוא קיי"ל כל הויכא דפרישאי פסולין לכשרין כשר.

מוסף רש"י

לאוכליו ושלא לאוכליו כשר. דמקנת אוכלין לא פסלי (קמ"ט א. טו.)

מוסף תוספות

א. עין מוס' שאנן ס"ב. ב. [ד] ויזכור מצינו למימר דמתניתין דקתני לאוכליו ושלא לאוכליו בשתי עבודות, שחטו לאוכליו ע"פ שיתכפרו שאינם אוכליו, הא איהו סיל דפסול ובמתניתין קתני כשר. מוס' שאנן.

או דילמא כשיש עבודה אחת חישב לשמו וזשינה שלא לשמו והכא ליכא למימר תפוס לשון ראשון שהרי ארבעתן העבודות נשחטו זו כו' לפסול את הזבח באחת מהן ואפילו לרבי מאיר מיפסיל: ומגדר גמרא אהייא. מהני לישני דסיפא דמתניתין קיימא הך צעיא: אי נימא אשאל לשמו.

או דילמא בשתי עבודות תנן ואפי' לר' מאיר דאמר תפוס לשון ראשון הני מילי בעבודה אחת אבל בשתי עבודות מודה דמיפסיל אמרי אהייא אי נימא אשאל לשמו ולשמו בין בעבודה אחת בין בשתי עבודות בין לר' מאיר בין לר' יוסי איפסיל ליה מקמייתא דהא לרבי יוסי י' נמי אף בגמר דבריו אדם נתפס אית ליה אלא אלשמו ושלא לשמו מאי ת"ש הפסח ששחטו שלא לשמו וקבל והלך וזרק שלא לשמו היכי דמי אי נימא דרקתני למה ליה עדי דמחשב לכולהו מקמייתא איפסיל ליה אלא לאו הכי קתני "הפסח ששחטו שלא לשמו אי נמי שחטו לשמו וקבל והלך וזרק שלא לשמו אי נמי שחטו לשמו וקבל והלך וזרק ושחטו לשמו וקבל דהוויא לה שתי עבודות אי נימא בשתי עבודות היינו רישא אלא לאו בעבודה אחת ור' יוסי היא דאמר אף בגמרי דבריו אדם נתפס לא לעולם בשתי עבודות ורישא דקאי בשחיטה וקא מחשב בשחיטה א"ל קאי בזריקה וקא מחשב בזריקה דאמר הרבני שוחט את הפסח לשמו לזרוק דמו שלא לשמו וקמ"ל דמחשבין מעבודה לעבודה והיינו בעיא דרב פפא ת"ש או שלא לשמו ולשמו פסול היכי דמי אי נימא בשתי עבודות השתא לשמו ושלא לשמו אמרת פסול שלא לשמו ולשמו מביעאי אלא לאו בעבודה אחת ומדיסיפא בעבודה אחת רישא נמי בעבודה אחת לא לעולם בשתי עבודות ודין הוא דלא איצטרך ליה ואיירי דתנא לשמו ושלא לשמו תנא נמי שלא לשמו ולשמו תא שמע ששחטו לאוכליו ושלא למנוויו לערלים ולטמאין פסול הכא פשיטא בעבודה אחת ומדיסיפא בעבודה אחת רישא נמי בעבודה אחת מירי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא סיפא בעבודה אחת רישא אי בעבודה אחת אי בשתי עבודות תא שמע ^א לאוכליו ושלא לאוכליו כשר היכי דמי אי נימא בשתי עבודות וטעמא דחשיב בוריקה דאין מחשבת אוכלין בזריקה הא בעבודה אחת כגון בשחיטה דמהניא ביה מחשבת אוכלין פסול והא קיימא לן מקצת אוכלין לא פסלא

אבל בשתי עבודות אפי' ר' מאיר מודה. ואתי ויהי מיתוקמא מתני' כו' מאיר הו' קתני סיפא לטמאין ולטהורין כשר ואמאי נימא תפוס לשון ראשון ועבודה אחת מייירי דאין מחשבת טמאין אלא בשחיטה וי"ל דמתני' מייירי כגון דקיימי קמיה טמאין וטהורין ואמר הרבני שוחט לאלו

דבעינן אמר לא משכחת מקנת ערלה דלא פסלה לר' מאיר אליבא דרבא דאמר אינה לשחיטה אלא לנסוף ^א: **אי** בשתי עבודות היינו רישא, ואתי ולימא דרישא איירי כששחטו סתמא ולכן כשזרק שלא לשמו אמר הויכא סופו על מחלתו אצל אס אמר דהיא הריני שוחט לשמו ה"ל דלא עקר שלא לשמו אפי' בשתי עבודות להכי איצטרך סיפא וי"ל דסדרא הוא דבשתי עבודות אינו מועיל מפרש יותר מסתם: **והיינו בעיא דרב פפא.** פי' הקונטרס דמוק דנקט רב פפא ולא נקט ר' יוחנן דאמר תוס' כהדיא מחשבין מעבודה לעבודה וגרסא לריב"א דגר' לעיל צעיר רב פפא בעבודה אחת מן ומסקי היינו צעיא דרב פפא פי' שפיר מתוקמא צעיא דרב פפא שאינו יכול לפושט' מן המשנה וכן מצא רבי צפיר ישן וכן גר"ס ורשב"א מפרש והיינו צעיא דרב פפא מה ששאל בעבודה אחת מן או בשתי עבודות הנך שתי עבודות היינו כגון שוחט לשמו על מנת לזרוק שלא לשמו:

שלא לשמו ולשמו מביעאי. ואתי כי נמי אמרי' בעבודה אחת מיקשי ליה הכי השתא לשמו ושלא לשמו פסול שלא לשמו ולשמו מביעאי דאפי' ר' מאיר דפליג בלשמו ושלא לשמו צלאל לשמו ולשמו מודה דלכ"ע תפוס לשון ראשון וי"ל דלי בעבודה אחת מייירי קא משמע לן כמו שפירש בקוב"ל דלא אוליין בתר לשון אחרון [דוקא] לאפוקי מזן נס דאית ליה צפרק צית כור (ד' קה.) תפוס לשון אחרון לגמרי לבטל הרשאתו ור"י מפרש דבעבודה אחת אפי' שפיר דתני שלא לשמו ולשמו אגב לשמו ושלא לשמו כיון דשניהם בעבודה אחת צלאל שחטו עבודות דרישא הפסול בזריקה וסיפא הפסול בשחיטה לא דמו אהדי ולית ליה למתני' אגב רישא: **שחטו** שחטו לאוכליו פי' רש"י לחולה ולזקן ואין מנווין עליו אלא הן וקשה אס כן מאי איריא שלא לאוכליו אפי' סתם נמי פסול כיון שאין לו אוכלין וגרסא דמייירי דיש נמי מנווים אחרים:

איירימא כו' עבודות טעמא דחשיב בוריקה. נראה לר"י דהכא איירי אליבא דרבא דאמר לקמן (ד' פג.) שחטו למולין על מנת שיתכפרו בו ערלים כשר לרבי חסדא דאמר פסול לא מני מייירי בשתי עבודות ^ב מיהו לקמן משמע במסקנא דאף לרבה פסול:

פסח

והוא קיי"ל כל הויכא דפרישאי פסולין לכשרין כשר.

הוא קיי"ל כל הויכא דפרישאי פסולין לכשרין כשר.